

IV АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

1. Одређивање проблема које нацрт закона треба да реши

Потписивањем и ратификацијом Уговора о енергетској заједници земаља југоисточне Европе, Србија је потврдила своју спремност за спровођење реформи и у енергетском сектору. У Стратегији развоја енергетике Србије до 2015. године енергетска ефикасност и веће коришћење обновљивих извора енергије сврстани су међу приоритете. Програмом остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2015. године за период од 2007. до 2012. године утврђени су услови, начин и динамика остваривања Стратегије за све области енергетског сектора. Посебан модул (део) Програма јесте енергетска ефикасност.

Кључни параметри који указују на потребу унапређења енергетске ефикасности односе се на:

- енергетски интензитет у Србији је 2 до 3 пута већи него у земљама ЕУ
- велика зависност од увозних енергената: 33,6% (Енергетски биланс из 2010. године)
- негативан утицај енергетског сектора на животну средину
- велика емисија гасова са ефектом „стаклене баште“ из енергетског сектора: 76%
- одређење Републике Србије је одрживи развој
- међународне обавезе:
 - које проистичу из примена Директива Енергетске Заједнице из области енергетске ефикасности
 - везане за придружење ЕУ: Енергетско климатски пакет (20/20/20)-20% уштеде енергије до 2020.

Такође, сектор превоза у различитим видовима саобраћаја, представља један од највећих емитера угљен-диоксида, а самим тим и највећег загађивача животне средине са годишњом емисијом од 15% укупне емисије CO₂. У Србији се годишње емитује око 6,2 тоне CO₂ по глави становника, што је око 2 пута више од просека других земаља са сличним или истим дохотком и нивоом развоја. Стога је Србија сврстана на пето место највећих загађивача по глави становника у погледу емисије CO₂, од 36 земаља у Европи. Примена енергетски ефикасних технологија и политика у погледу саобраћаја које омогућавају већу интермодалност, интегрисаност и повезаност, допринела би да се смање потрошња горива као и емисија CO₂ чак за 50% по пређеном километру. Коришћење превоза у железничком саобраћају као енергетски најефикаснијег вида копненог саобраћаја и најмањег загађивача животне средине доводи до смањења емисије гасова стаклене баште. Железнички саобраћај у просеку емитује три пута мање угљен диоксида него друмски саобраћај и пет пута мање у односу на ваздушни. У односу на друмски саобраћај заузима мање од 50% простора. Код теретног саобраћаја железнички саобраћај је преко 8 пута енергетски ефикаснији од друмског, што указује на потребу примене ефикаснијег вида саобраћаја.

За остваривање енергетске сигурности државе и њен одрживи развој треба унапредити енергетску ефикасност, како производње, тако и свих сектора потрошње: индустрије, комуналне енергетике, зградарства и транспорта. Одрживи развој Србије зависи од спремности сваког појединца да прихвати неопходност

промена, али и од спремности државе да усвајањем законске регулативе и подстицајних мера спроведе реформу енергетског сектора, односно сектора превоза и створи услове за побољшање енергетске ефикасности у свим секторима потрошње.

Постојећи правни оквир није довољно обавезујући када је реч о повећању енергетске ефикасности у секторима потрошње енергије. Стога је неопходно да се донесе закон којим се уређује ефикасно коришћење енергије како би омогућила реализацију утврђених приоритетних техничких мера. Ова материја се уређује законом, који имају готово све тзв. земље у транзицији.

2. Циљ који се постиже

Повећање енергетске ефикасности мора бити трајан процес у свим секторима производње и потрошње енергије, као што је то случај у свим просперитетним земљама. Са тим циљем, закон прецизно дефинише обавезе свих енергетских субјеката из различитих сектора у односу на енергетску ефикасност и садржи квалитативно нова решења која имају за циљ:

- обезбеђивање сигурног снабдевања енергентима и енергијом;
- смањење негативног утицаја на животну средину;
- смањење емисије гасова који стварају ефекат стаклене баште;
- смањење потрошње енергије, па тиме и трошкова за енергију у свим секторима;
- повећање комфора у јавним и другим објектима;
- унапређење нивоа енергетских услуга;
- смањење потрошње енергије у приватном и комерцијалном сектору;
- смањење потрошње енергије, односно трошкова за енергију у јавним комуналним предузећима;
- подстицање употребе обновљивих извора енергије за сопствене потребе;
- подстицање свести и добровољних активности ради подстицања енергетске ефикасности у производњи добара, енергије и потрошњи;
- подстицање енергетске ефикасности објеката и индустрије,
- екодизајн и дизајн производа крајње потрошње у складу са захтевима повећања енергетске ефикасности;
- подстицање активности за доношење Акционих планова и других докумената за примену, остваривање и повећање енергетске ефикасности;
- подстицање стварања фондова и других облика финансијских подстицаја у циљу примене енергетске ефикасности.

Значајан сегмент јесте буџетски Фонд за унапређивање енергетске ефикасности Републике Србије, који би требало да буде основан ради подстицања и суфинансирања активности дефинисаних Програмом остваривања Стратегије развоја енергетике до 2012. године, чији је циљ побољшање енергетске ефикасности у секторима производње и потрошње енергије, као и повећање коришћења обновљивих извора енергије у Републици Србији. Циљ оснивања и рада тог фонда јесте побољшање енергетске ефикасности у приватним, јавним, пословним и другим објектима, изменама, модернизацијом и заменом котлова и топлотних подстаница са инсталацијама грејања, система за припрему санитарне

топле воде и унутрашњег осветљења, као и побољшањем енергетске ефикасности и коришћењем обновљивих извора енергије у индустријским предузећима и комуналним системима, као и суфинансирањем програма, пројеката и активности из области енергетске ефикасности. Такође се очекује да Фонд обезбеди и суфинансирање образовних програма у оквиру перманентног образовања стручњака у областима енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије, обуку локалних самоуправа за израду енергетског биланса и планова енергетског развоја уз увођење система енергетска статистике и других активности.

3. Да ли су разматране друге могућности за решавање проблема?

Доношење овог закона је најбољи начин да се изврши усаглашавање са обавезама које произилазе из Уговора о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и Привремене мисије УН на Косову у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности УН, као и прописа ЕУ у овој области.

4. Зашто је доношење закона најбоље решење проблема?

Материја којом се целовито уређује област ефикасног коришћења енергије не може се устројити без постојања законског акта који би дао основ за уређивање права и обавезе од Републике Србије до јединице локалне самоуправе, привредних субјеката и других правних лица до грађана у области енергетске ефикасности, а ради остваривања постављених циљева.

5. На кога и како ће утицати предложена решења

Предложена решења ће утицати пре свега на обвезнике система енергетског менаџмента, домаћинства, произвођаче, увознике и продавце производи који утичу на потрошњу енергије, надлежне органе управе.

За спровођење овог Закона потребно је:

- успоставити систем енергетског менаџмента;
- обезбедити функционисање инспекцијског надзора за контролу енергетске ефикасности у оквиру министарства надлежног за послове енергетике;
- усвојити тарифне системе за топлотну енергију који ће бити засновани на егзактном мерењу потрошње енергије.

Министарство надлежно за послове енергетике у обавези је да припреми нову систематизацију радних места којом ће се омогућити функционисање инспекцијског надзора у области енергетског менаџмента као и праћење система енергетског менаџмента.

Законом о ефикасном коришћењу енергије уводи се организован начин праћења потрошње енергије кроз институцију енергетских менаџера за:

- привредна друштва са претежном делатношћу у производном сектору (индустријска постројења), чија потрошња енергије је изнад нивоа прописаног подзаконским актом,

- привредна друштва са претежном делатношћу у сектору трговине и услуга (објекти), чија потрошња енергије је изнад нивоа прописаног подзаконским актом,
- општине са бројем становика већим од 20.000 и
- зграде и друге објекте у јавној својини –које користе органи државне управе, покрајине и органи јединица локалне самоуправе .

Број обвезника система енергетског менаџмента према урађеној *Студији за увођење енергетског менаџмента у секторима потрошње енергије у Републици Србији* је следећи:

- индустрија- 120 компанија,
- зградарство -20 компанија,
- општине са више од 20000 становника- 160 општина,
- државна управа.

Обвезници система енергетског менаџмента ће бити у обавези да именују енергетске менаџере који ће морати да прођу програм обуке. Осим тога као део система енергетског менаџмента предвиђено је и увођење овлашћених енергетских саветника.

На основу обавеза Републике Србије које проистичу из Уговора о Енергетској заједници („Службени гласник РС”, број 62/06) и одлуке Министарског савета Енергетске заједнице број 2009/05/МС-Енс од 18. децембра 2009.године, Република Србија прихватила је и обавезу примене Директиве 2006/32/ ЕЦ о енергетској ефикасности у секторима потрошње енергије која између осталог подразумева и смањење потрошње финалне енергије за 9% у периоду од 9 година применом мера енергетске ефикасности дефинисаних трогодишњим акционим плановима који обухватају све секторе потрошње енергије. У складу са тим, Влада Републике Србије јула 2010. године усвојила је први Акциони план енергетске ефикасности који за период од 2010. до 2012. године утврђује циљ смањење потрошње финалне енергије од 1.5% у односу на 2008. годину, односно 9% у деветој години примене. У циљу достизања поменутих циљева акционим планом предвиђена је примена одговарајућих мера за сваки од сектора потрошње али је евидентно истакнута потреба да велики потрошачи и јавне институције дају главни допринос смањењу потрошње финалне енергије. Обзиром да постоји значајан број мера без трошкова (углавном организационе), са малим трошковима и мера које су релативно брзо исплативе и које могу да дају значајне уштеде енергије, у складу са Акционим планом, Законом се уводи менаџмент енергијом који има за циљ да обавезе велике потрошаче да рационално користе енергију и остваре уштеде енергије применом оних мера за које сматрају да њихова примена даје максималне уштеде уз минимална улагања. На овај начин доприноси се повећању конкурентности привредних друштава који су обвезници менаџмента енергијом, односно смањују се буџетски трошкови за енергију и енергенте код јавних институција. Позитивни ефекти увођења овог система дати су у одговору на питање број 3.

Закон ће на домаћинства утицати тако што ће домаћинства бити у прилици да од дистрибутера електричне и топлотне енергије на месечном нивоу добију релевантне информације о потрошњи енергије који ће им омогућити да

преиспитају да ли на рационалан начин троше енергију. Такође, Закон ствара услове за плаћање трошкова према стварној (измереној потрошњи) топлотне енергије што ствара мотивацију домаћинстава за рационалним коришћењем енергије односно смањење трошкова за грејање и повећање стандарда. На основу означавања нивоа енергетске ефикасности зграда/делова зграда и производа који утичу на потрошњу енергије потрошачи ће бити у прилици да приликом куповине или изнајмљивања истих узму у обзир и трошкове њихове експлоатације.

Министарство надлежно за послове енергетике ће по основу Закона о ефикасном коришћењу енергије бити у обавези да изради значајан број подзаконских аката за његову имплементацију. Такође ће бити неопходно да се, у оквиру постојеће базе података Министарства доради део потребан за праћење система менаџмента енергијом. У погледу примене менаџмента енергијом, очекује се да се сви потребни подзаконски акти, курикулуми и материјали за обуку, као и израда базе података обезбеде кроз наставак пројекта за увођење енергетског менаџмента у Србији финансиран од стране Јапанске агенције за међународну сарадњу (ЈИЦА).

6. Које трошкове ће примена Закона изазвати грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећима

Приликом израде Студије за увођење система енергетског менаџмента у секторима потрошње енергије Републике Србије кроз пројекта финансиран од стране Јапанске агенције за међународну сарадњу (ЈИЦА) узети су у обзир детаљни трошкови потребни за спровођење система квалификације (обука, испит, неопходна техничка опрема, просторије, литература, итд.), спровођење додатних активности које за циљ имају унапређење система енергетског менаџмента, пре свега путем пружања информација о најбољој пракси, трошкове контроле спровођења периодичних извештаја и инспекције система енергетског менаџмента као и трошкови инвестиција у мере повећања енергетске ефикасности. Основни резултати анализе трошкова и добити наведени су у одговору на питање број 7. На основу испитивања обављених у току реализације поменуте студије оцењено је да значајан број будућих обвезника система енергетског менаџмента већ располаже са кадровима који се баве снабдевањем и потрошњом енергије и енергената, односно да поседују кадрове који би се уз додатну обуку могли оспособити да обављају послове енергетског менаџера. Тако од 53 општине које су одговориле на послати упитник у 31% већ постоје ЕМ, у 49%, постоје кадрови који се могу обучити да обављају овај посао (већина је већ похађала одређене обуке у организацији Министарства) у 10% ове послове би поверили трећем лицу а у 10% сматрају да не постоји могућност доквалификације тј. да ће морати да запосли нове кадрове. Чак 50 испитаних општина сматра да је економски оправдано и исплативо увођење енергетског менаџмента у општинама, у две општине су се изјаснили да не знају а само у једној општини сматрају да није исплативо.

Именовани енергетски менаџери, као и енергетски саветници ће за званичан програм обуке са полагањем испита плаћати новчану накнаду. Рад стручног тима који ће бити задужен за реализацију програма обуке и полагање стручних испита ће се финансирати из ових прихода.

Подзаконским актом којим ће се прописати ниво потрошње енергије одредиће се обвезници система енергетског менаџмента. Овај ниво, односно граница обухватиће само велике потрошаче енергије. *Мала и средња предузећа нису обухваћена овим Законом.*

Обавеза израде Програма енергетске ефикасности, као и достављања Министарству пријаве о оствареној потрошњи енергије на прописаном образцу од стране обвезника система енергетског менаџмента неће изазвати додатне трошкове у смислу индиректних трошкова потребних за припрему самог програма, с обзиром да ће те програме припремати енергетски менаџери. Исто се односи и на обавезу произвођача, испоручиоца и продавца да о свом трошку изради листу са подацима, ознаку енергетске ефикасности и техничку документацију, која се иначе израђује и прати сваки производ који се ставља на тржиште.

7. Да ли позитивне последице доношења Закона оправдавају трошкове које ће он створити

Детаљна анализа трошкова и користи увођења система енергетског менаџмента урађена је у оквиру Студије за увођење система енергетског менаџмента у секторима потрошње енергије Републике Србије кроз пројекат финансиран од стране Јапанске агенције за међународну сарадњу (ЈИЦА, а рађен и вођен у периоду 2009. – 2010. године. У циљу израде ове анализе урађено је предвиђање будуће потрошње енергије на бази макроекономских параметара (раст становништва, БНД, инфлација, цене нафте...) са и без увођења система енергетског менаџмента, уз претпоставку да ће енергетски менаџмент бити уведен 2014. године а да ће ефекти бити видљиви од 2015. године. Обзиром да је рок повраћаја капитала за спровођење инвестиција у мере повећања енергетске ефикасности и рационалног коришћења енергије око 5 година, очекује се да ће после 2020. године користи бити веће од трошкова и да ће тада почети да се остварују приходи у буџету по основу пореза на добит обвезника енергетског менаџмента настали као резултат повећања њихових прихода услед остварених уштеда енергије. Интерна стопа повраћаја капитала за увођење енергетског менаџмента у Србију је 12% за период од 2014-2030. Очекује се да ће по основу увећања пореза на добит као резултат увођења енергетског менаџмента приход буџета, у периоду од 2015 до 2030. године, бити увећан за укупно 220 милиона евра, односно да ће висина прихода буџета по овом основу у 2030. години износити 28 милиона евра исказан у ценама из 2010. године. До 2030.године очекује се смањење потрошње примарне енергије за 1.58 Мтое или за 8,4% што је уштеда од 2194 милиона евра исказана у ценама из 2010. године.

Увођењем система енергетског менаџмента кроз Закон о о ефикасном коришћењу енергије омогућиће се:

- смањење потрошње примарне енергије за око 1,58 Мтое или 8,4% до 2030. године односно 2194 мил евра, чиме ће се значајно допринети испуњењу обавеза Републике Србије према Уговору о Енергетској Заједници исказаних у Првом акционом плану за енергетску ефикасност Републике Србије за период од 2010. до 2012. године (усвојен у јулу 2010 од стране Владе Републике Србије). Овим акционим планом утврђен је планирани циљ за овај период на нивоу од 1.5% финалне домаће потрошње енергије у 2008.

- години, односно укупни циљ од најмање 9% финалне потрошње енергије у деветој години примене. Акционим планом предвиђено је да ће се уштеде финалне енергије од 1.5% остварити реализацијом мера у секторима: домаћинства и јавне и комерцијалне делатности (0.0235 Мтое), индустрије (0.0566 Мтое) и саобраћаја (0.0453 Мтое) а једна од кључних мера за њихово испуњење је увођење енергетског менаџмента на начин предвиђен Законом ;
- отварање нових радних места;
 - отварање тржишта енергетских услуга;
 - повећање конкурентности обвезника система енергетског менаџмента;
 - приватне компаније ће уштедом енергије утицати на повећање њихових прихода што ће такође утицати и на повећање прихода по основу пореза у буџету државе. До 2030. године могуће повећати буџет по овој основи за 220 мил еура односно да ће приход буџета по овој основи у 2030. години износити 28 мил еура..
 - смањење емисије CO₂ за око 9 % до 2030. године.

8. Да ли се Законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција

Законом се подстиче развој енергетских услуга и услуга спровођења енергетских прегледа, чиме се директно подстиче стварање нових привредних субјеката и тржишна конкуренција.

Законом се подстиче развој тржишта енергетских услуга односно рад ЕСКО привредних друштава или других приватних лица и предузетника које пружају ове услуге, а које за циљ имају активности и радње које доводе до проверљивог и мерљивог или процењивог повећања енергетске ефикасности објеката, техничких система, производних процеса, приватних и јавних услуга, односно уштеде енергије и повећања економских ефеката. Склапањем уговора о пружању енергетских услуга између корисника ових услуга (било које правно или физичко лице) и извршиоца енергетских услуга, извршилац гарантује за остварење предвиђених уштеда енергије на такав начин што средства за извођење енергетских услуга обезбеђује, у целисти или делимично, из властитих извора или од трећих лица, а своје услуге наплаћује из остварених уштеда. На овај начин омогућује се потрошачима енергије, који нису у могућности да сами финансирају мере повећања енергетске ефикасности и који можда немају ни довољно техничких знања да исте спроведу, да без додатних трошкова спроведу на квалитетан начин мере повећања енергетске ефикасности, уштеде енергију, повећају свој стандард односно повећају своју конкурентност на тржишту.

Законом се такође подстиче стварање услуга енергетског прегледа, које за циљ имају идентификацију потенцијала за уштеду енергије у објектима, инсталацијама и услугама и идентификацију економски оправданих мера уштеде енергије.

9. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону

У периоду од 2009 до маја 2011. године, Министарство рударства и енергетике је реализовало пројекат под називом „Студија за увођење енергетског менаџмента у секторима потрошње енергије у Републици Србији“ чију реализацију је финансирала Јапанска Агенција за међународну сарадњу (ЈИЦА). Такође, 18.02.2011. године одржана је финална радионица на којој су стручној јавности представљени резултати Студије, предлог будућег система енергетског менаџмента у Србији као и план за његово спровођење и Нацрт закона о рационалној употреби енергије. У току реализације пројекта одржано је више радионица и радних састанака са заинтересованим странама које су имале прилику да се упознају са активностима Министарства на увођењу система енергетског менаџмента.

Рад на закону је резултирао првим текстом Нацрт закона о рационалној употреби енергије 2011. године. Овај текст је пре започињања процедуре разматрања у складу са Пословником Владе, био достављен, ради прибављања мишљења свим јавним предузећима у области енергетике, као и „НИС - у а.д.“ и Удружењу топлана Србије (февруар 2011. године). Такође, у исто време, Нацрт закона је достављен ради прибављања мишљења и Покрајинском секретаријату за енергетику и минералне сировине АП Војводине. Суштинске примедбе и сугестије, као и предлози правно-техничке природе ових предузећа, као и Покрајинског секретаријата за енергетику и минералне сировине углавном су прихваћене су и унете у Нацрт закона.

Одређени предлози ЈП Београдске електране који се односе на:

1. прецизније дефинисање који су то уређаји за аутоматско регулисање предате енергије, за мерење предате енергије и за регулисање предате енергије грејном телу (члан 44. став 1. подтачке 1), 2) и 3) Закона) нису прихваћени из разлога што закон треба да обухвати и нове типове уређаја са бољим карактеристикама од тренутно постојећих на тржишту;

2. задовољење услова минималне потребне површине грејаног стамбеног простора које чине станови заинтересованих власника да би им се дала понуда да опреме инсталацију уређајем за мерење топлотне енергије за јединицу објекта и уређајима за регулисање предате енергије грејном телу (члан 51, став 1. тачка 4) Закона) нису прихваћени из разлога што уколико постоји техно-економска могућност не треба онемогућавати кориснике да уграде опрему која ће допринети контролисаној потрошњи топлотне енергије;

3. свеобухватно информисање потрошача о подацима и тренду потрошње енергије као и о мерама за побољшање енергетске ефикасности и другим мерама које потрошачи могу предузети у циљу уштеде обавља једном годишње ван грејне сезоне (члан 53. став 1. и 2. Закона) нису прихваћени из разлога што је управо потребно информисати потрошаче у току грејне сезоне једном месечно да би могли да анализирају потрошњу и предузму кораке за уштеду енергије у наредном периоду.

Примедба Агенције за енергетику да треба преформулисати члан 45. Закона тако да се у њему не прописује минимални степен корисности система за пренос и дистрибуцију електричне енергије (јер их је тешко одредити), није прихваћена из разлога што су ови губици, а пре свега у дистрибутивном систему у Србији изузетно високи и да о њима треба водити рачуна приликом пројектовања и изградње односно реконструкције оваквих постројења.

ЈП „Србијагас” није имао примедбе на Нацрта закона. И друге заинтересоване стране биле су у могућности да се изјасне о Нацрту закона на описан начин. Наглашавамо, да су заинтересоване стране, а пре свега будући обвезници енергетског менаџмента, од самог почетка били укључени у процес дефинисања система енергетског менаџмента путем упитника који су приликом сваке од радионица организованих у оквиру израде Студије за увођење система енергетског менаџмента у секторима потрошње енергије Републике Србије дистрибуиране учесницима радионица и чији су резултати детаљно анализирани и узети у обзир приликом одлучивања о дизајну система менаџмента енергијом. Поред учесника на радионицама, упитници су достављани и индустријским предузећима чији представници нису били у прилици да учествују на радионицама. Током израде Нацрта закона обављене су непосредне консултације са Секретаријатом Енергетске заједнице Југоисточне Европе и усаглашени су ставови у погледу предложених материјалних решења.

Нацрта закона о ефикасном коришћењу енергије сачињен је 2012. године и по својим материјалним решењима не разликује се битно од текста Нацрта закона из 2011. године, чија израда је базирана на резултатима пројекта „Студија за увођење енергетског менаџмента у секторима потрошње енергије у Републици Србији“ чију реализацију је финансирала Јапанска Агенција за међународну сарадњу (ЈИЦА), уз учешће јапанских консултаната и заинтересованих субјеката у области енергетике.

Јавно представљање закона спроведено је путем стручне и јавне расправе одржане у Привредној комори Србије односно Палати Србије. Учесници у јавној расправи су правна и физичка лица која се баве енергетским делатностима који су учествовали у припреми првог текста Нацрта закона (Нафтна индустрија Србије а.д. Нови Сад, ЈП „Електропривреда Србије”, ЈП „Србијагас”, Удружење топлана Србије), Стална конференција градова и општина, министарства и друга заинтересована лица и институције.

10. Које ће се мере током примене Закон предузети да би се остварило оно што се доношењем Законом намерава

У циљу спровођења Закона неопходно је предузети стратешке, законодавне и организационо-институционалне мере, техничко-технолошке, подстицајне и финансијске мере и мере јачања свести у области енергетске ефикасности:

Припрема и усвајање новог стратешког оквира који се односи на унапређење енергетске ефикасности до 2010. године (Стратегија развоја енергетике до 2020. године, са Програмом за њено спровођење, национални Акциони план за унапређење енергетске ефикасности, програми и планови енергетске ефикасности на нивоу јединица локалне самоуправе и обвезника система.

Усвајање регулативе којом се подстиче и подржава енергетска ефикасност . То подразумева доношење подзаконских аката (укупно 30) и то: шест аката у надлежности Владе, као и 24 подзаконска акта из надлежности Министарства надлежног за послове енергетике. За доношење ових аката, у прелазним и завршним одредбама закона предвиђени су рокови (један општи рок од 18 месеци и краћи рокови за поједине акте). Подзаконска аката неопходна за

примену система енергетског менаџмента биће урађена кроз наставак пројекта са јапанским партнерима из средстава ЈИЦА-е.

Успостављање система енергетског менаџмента (овлашћених енергетских менаџера и овлашћених енергетских саветника и енергетског прегледа) односи се на:

- индустрију
- комерцијални сектор
- јавни сектор, укључујући општине

У циљу успостављања регистра овлашћених енергетских саветника, регистра лиценцираних енергетских менаџера и регистра извршилаца енергетских услуга Министарство ће реализовати пројекат „Помоћ за испуњавање захтева Енергетске Заједнице у погледу примене правних тековина ЕУ која се односи на енергетску ефикасност“ у оквиру кога ће бити набављена неопходна рачунарска опрема (сервер/и са системом за складиштење података и одговарајуће додатне компоненте), оперативни систем, база података и испрограмирана апликација која ће омогућити успостављање и вођење поменутих регистара и праћење спровођења енергетских прегледа. У том смислу организоваће се и едукација запослених у Министарству за коришћење апликације.

Мере у енергетском сектору односе се на повећање ефикасности постојећих и нових капацитета и смањење потрошње енергије, односно губитака преноса и дистрибуције енергије.

Мере енергетске ефикасности се најчешће односе на:

- Програме управљања штедњом енергије. Ова врста мера укључује побољшање ефикасности постојеће опреме и система, без измена у било ком производном процесу датог постројења, или у систему снабдевања енергијом.
- Побољшање ефикасности система за снабдевање топлотном и електричном енергијом увођењем нове опреме или демонтажом старе и заменом новом, енергетски ефикаснијом опремом. Ову врсту мера карактеришу неопходна инвестициона улагања којима се у кратком року може значајно повећати енергетска ефикасност, чиме се посредно, преко остварених уштеда, обезбеђују финансијска средства за повраћај инвестиције.

У прву групу мера спадају иницијативе и мере у погледу управљања и смањење потрошње и губитака енергије без промене процеса као и коришћење отпадне енергије и то:

- заустављање рада опреме у празном ходу
- снижење непотребно високе температуре у токовима процеса
- ограничење употребе топле воде за чишћење и испирање
- мониторинг потрошње енергије
- даљински надзор и управљање потрошњом електричне енергије ради избегавања великог фактора једновремености и смањења вршних оптерећења
- систематско и планско одржавање опреме
- елиминација цурења паре, воде, компримованог ваздуха и вакуума

- побољшано планирање операција
- боља изолација цеви које преносе толотну енергију
- аутоматска контрола температуре
- увођење централизованог управљања системима климатизације и грејања
- систематско одржавање
- контролисано и рационално коришћење осветљења у радним просторијама
- инсталација високо ефикасне расвете (замена стандардних сијалица “штедљивим”)
- фреквентно „вођење“ великих електро-моторних потрошача ради побољшање фактора снаге електромотора
- компензација реактивне електричне енергије
- предгревање отпадним флуидима
- повраћај кондензата
- инсталација додатних размењивача топлоте
- итд

Друга група мера се односи на промене у производном процесу и увођење технолошких и техничких иновација:

- замена делова или целог производног постројења савременијим и ефикаснијим
- реконструкција топоводних и парних инсталација
- инсталација савремених високо ефикасних котловских постројења
- замена индиректног сушења грејаним ваздухом директним сушењем топлим гасовима из процеса сагоревања природног гаса
- примена когенерације - спрегнуте производње топлотне и електричне енергије из једног извора чиме се постиже фактор искоришћења примарног горива преко 85%.
- итд.

Мере енергетске ефикасности за производе, зграде и услуге:

- означавање енергетске ефикасности зграде, производа који утичу на потрошњу енергије (електрични уређаји, сијалице итд)
 - производити енергетски ефикасније производе применом стандарда минималних енергетских перформанси група производа (котлови, мотори, телевизори и др.) ии еко-дизајн

Мере енергетске ефикасности у друмском и железничком превозу подразумевају примену комбинованог друмско-железничког саобраћаја којим се обезбеђује најефикасније задовољавање потреба корисника, користећи предности оба вида превоза, анулирајући њихове недостатке уз допринос решавању проблема саобраћаја у врзи са енергетском ефикасношћу, загађењем животне средине, безбедности на путевима и трошковима њихове изградње и одржавања. Друмски саобраћај представља главну конкуренцију железници, јер има низ предности у односу на железнички саобраћај, али и много недостатака. Један од главних недостатака је цена енергије која се користи као погонско гориво и издувни гасови које емитују том приликом а који утичу на загађење животне средине. Имајући у виду предности и недостатке оба вида превоза, комбиновани превоз повећава њихову енергетску ефикасност, смањујући при том трошкове превоза терета. Развој

комбинованог железничко-друмског транспорта, реална је перспектива на простору Европског саобраћајног система, а тако и један од важних циљева развоја саобраћаја у Републици Србији.

Подстицајне и финансијске мере

Најзначајнија подстицајна, односно финансијска мера која ће се реализовати кроз Закон је оснивање Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности којим ће се реализовати и мера спровођења енергетске политике дефинисана Стратегијом развоја енергетике Републике Србије коју је усвојила Народна скупштина („Службени гласник РС”, број 44/05) у погледу оснивања Националног Фонда за енергетску ефикасност. Оснивање овог фонда подразумева да се у Закону о буџету за 2014. годину предвиди ставка буџетског фонда у оквиру Министарства енергетике, развоја и заштите животне средине и да Влада донесе годишњи програм финансирања активности и мера унапређења енергетске ефикасности у складу са Законом.

Поред ове, предвиђено је и увођење других подстицајних и финансијских мера као што су:

- примена модела ЕСКО у области енергетских услуга
- ~~оснивање Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности~~
- бољи услови добијања кредита од банака
- царинске и пореске олакшице
- повећање обима истраживачко-развојних активности за развој енергетски ефикасних технологија и поступака

- јавне набавке које узимају у обзир енергетску ефикасност као критеријум

Мере јачања свести у области енергетске ефикасности

- спровођење стратегија информисања, кампања и образовних активности у циљу повећања свести о енергетској штедњи и ширења знања о начину понашања
- континуиране мере, односно процес који доводи до промене понашања у свим секторима производње, преноса, дистрибуције енергије и корисника енергије

V. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење Закона о ефикасном коришћењу енергије није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије за 2013. годину. Имајући у виду да је овим законом предвиђено оснивање Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности у 2014. години, планирање потребних буџетских средстава извршиће се приликом израде и усвајања Закона о буџету за 2014. годину.